

Výskyt káně bělochvosté (*Buteo rufinus*) ve středních Čechách

*Occurrence of the Long-legged Buzzard (Buteo rufinus)
in the central Bohemia*

Vladimír Šoltys⁽¹⁾ & Luboš Vaněk⁽²⁾

⁽¹⁾ Na Jihu 532, 506 01 Jičín; jicinvet@seznam.cz

⁽²⁾ Pátek u Poděbrad 56, 290 01; Vanek.L@seznam.cz

Káně bělochvostá (*Buteo rufinus*) je druhem obývajícím stepi, polopouště a pouště. Vystupuje často až do nadmořských výšek 3–4 tisíc metrů (HUDEC & ŠTASTNÝ 2005). Hnízdní areál sahá od severní Afriky přes Malou Asii, Přední a Střední Asii až do Mongolska. Hnízdí i Evropě – nejbližší hnízdiště se nacházejí od roku 1992 v Maďarsku, kde hnízdí 1–3 páry. V mimohnízdním období zalétá do střední a jižní Evropy, Egypta a severní Indie. I v České republice lze vzácně zastihnout v této době jednotlivé jedince. Do roku 2000 bylo evidováno asi 25 pozorování po celém území ČR. Taxonomicky se rozlišují dva poddruhy. Káně bělochvostá asijská (*B. r. rufinus*) vyskytující se v Asii a Recku a káně bělochvostá africká (*B. r. cirtensis*), která má domov v severní Africe a dolní Egyptě (DEL HOYO *et al.* 1994, SNOW & PERRINS 1998, HUDEC & ŠTASTNÝ 2005).

Tento příspěvek popisuje výskyt káně bělochvosté v okrese Nymburk a zajímavé okolnosti jeho determinace.

Dne 21.4.2004 byl do záchrané stanice pro hendikepované živočichy v Pátku u Poděbrad předána káně bělochvostá z veterinární nemocnice v Českém Brodě. Byla nalezena u Českého Brodu poblíž silnice I. třídy Kolín – Praha (kvadrát 5955, 50°04'N 14°52'E), kde je mírně zvlněná krajina stepního charakteru, intenzivně zemědělsky využívaná s množstvím menších obcí a osad, jen řídké porostlá malými remízky a sady. Pták byl pravděpodobně sražen autem, protože byl silně otřesen, neschopen letu a z nosních otvorů slabě krvácel. Celkově byl v dobrém výživném stavu a žádná další zranění nebyla zjištěna. Po podrobném klinickém vyšetření byl umístěn v proletovací voliérě, kde byl během několika dnů bez jakýchkoliv problémů schopen lovit nabídnuté křečky sýrské (*Mesocricetus auratus*).

Pták byl zřetelně větší než káně lesní, délka křídla činila 460 mm a vážil 1 580 g. Hlava, krk, spodní strana křídel, vrchní i spodní část ocasu byly velmi světle smetanově zbarvené, záda a svrchní strana křídel tmavě hnědá se světle hnědými až skořicovými lemy. Spodní strana těla byla také nápadně světlá (smetanová), na hrudi se skořicovým nádechem, břicho téměř bílé, rousy na nohou a peří mezi nohama taktéž skořicově hnědé. Na prsou a hrudi několik tmavohnědých skvrn. Zobák a drápy byly šedočerné, běhák světle okrově hnědý, ozobí a lemy zobáku žluté, duhovka červenohnědá. Nozdra rovnoběžná se spodním okrajem horní čelisti zobáku. Byla pořízena fotodokumentace exempláře (viz fotografie v příloze). Z uvedených údajů je zřejmé,

že se, vzhledem k rozměru křídla a zjištěné hmotnosti, jednalo pravděpodobně o samici káně bělochvosté.

Podrobný popis i fotodokumentace byly zaslány faunistické komisi České společnosti ornitologické, jež potvrdila určení ptáka jako káně bělochvosté (FK 42/2004, VAVŘÍK *in litt.*). Jedná se o dosti neobvyklý případ zastižení tohoto druhu nejen způsobem, jakým byla přítomnost druhu zjištěna, ale také proto, že datum výskytu je dosti pozdní. Dosud nejpozdější zastižení před obdobím hnízdění je popisován výskyt 4.4.1990 u Petrova (HORAL *in litt.*). Tento druh se v ČR vyskytuje v období VII–IV s nejčastějším zastižením v srpnu–září. Nejpozdější zastižení je uvedeno 12.4. V tomto článku uvedený výskyt druhu (21.4.) je tedy pravděpodobně dosud nejpozdějším zastižením před obdobím hnízdění. Tento jedinec byl okroužkován a již zcela bez potíží vypuštěn zpět do volné přírody.

Souhrn

V tomto příspěvku je zmiňován velmi pozdní jarní výskyt káně bělochvosté (*Buteo rufinus*) 21.4.2004. Jedná se pravděpodobně o nejpozdější výskyt tohoto druhu v ČR v jarním období. Pták byl pravděpodobně sražen autem u Českého Brodu (střední Čechy) a po ošetření v záchranné stanici v Pátku u Poděbrad okroužkován a vypuštěn 1.5.2004 zpět do volné přírody.

Summary

In this paper, we describe the very late (spring) occurrence of the Long-legged Buzzard (Buteo rufinus) on the 21 April 2004. This is probably the latest spring record of this species in the Czech Republic. The bird was injured, probably hit by a car close to Český Brod town (central Bohemia, 50°04'N 14°52'E, intensively managed farming landscape with small villages and sparse tree stands, such as groves and orchards). After successful treatment, it was ringed and released back to the nature on the 1st May 2004.

Literatura

- DEL HOYO J., ELLIOT A. & SARGATAL J. 1994: Handbook of The Birds of The World, Volume 2. *Lynx, Barcelona*.
- HUDEC K. & ŠTASTNÝ K. 2005: Fauna ČR Ptáci 2/I. *Academia, Praha*.
- SNOW D. W. & PERRINS C. M. 1998: The Birds of the Western Palearctic. *Oxford University Press, New York*.

+ foto v barevné příloze

ISBN 978-80-86046-95-2